

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.IV.21.378/2016/4.

A tanács tagjai:

Dr. Baka András a tanács elnöke
Böszörményiné dr. Kovács Katalin előadó bíró
Dr. Pataki Árpád bíró

A felperes:

A felperes képviselője:

Dr. Kocsisné dr. László Ildikó ügyvéd

Az alperes:

Legfőbb Ügyészség

Az alperes képviselője:

ügyész, alperes neve Jogi Képviseleti Önálló Osztály

A per tárgya:

kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.21.265/2015/3/II.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 5.P.24.923/2014/17.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

A le nem rótt 50.000 (ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes köteles az államnak külön felhívásra megtéríteni.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A Fővárosi Munkaügyi Bíróság 2009. szeptember 1-jén meghozott és november 5-én jogerőre emelkedett 24.M.5793/2008/18. számú ítéletével kötelezte a, hogy fizessen meg a felperesnek kártérítés, elmaradt illetmény és szabadság megváltás címén 1.086.667 forintot. A munkaügyi per időtartama alatt az alperes keresetet nyújtott be a megszűnésének megállapítása iránt, a Fővárosi Bíróság 2009.

szeptember 2-án kelt és október 12-én jogerőre emelkedett 18.P.20.670/2008/12. számú ítéletével megállapította, hogy az egyesület megszűnt. A Fővárosi Törvényszék 26. sorszámu 2012. március 26-án kelt kiegészítő ítéletével megállapította, hogy a felperes hitelezői igénye megalapozott és felhívta az Bankot, mint az egyesület számlavezetőjét, hogy az egyesület pénzforgalmi számláján kezelt összeget a felperes számlájára utalja át. A felperes 2012. június 28-án 918.531 forintot kapott meg átutalás útján az egyesület számlájáról.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [2] A felperes kereseti kérelmében a Ptk. 349. § (1) és (3) bekezdése alapján 168.136 forint kártérítés és járulékai, valamint 918.531 forint után 2009. november 5. és 2012. június 30. között járó késedelmi kamatai, továbbá 3.000.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Keresetét arra alapította, hogy álláspontja szerint az ügyészségnek indítványoznia kellett volna az egyesület megszüntetésére irányuló per felfüggesztését addig, amíg a munkaügyi per jogerősen be nem fejeződik. A kiegészítő ítélet megszületésének időpontjára az egyesület vagyona lecsökkent, 2005-ben az egyesület még 2.000.000 forinttal rendelkezett.
- [3] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Érvelése szerint az ügyészi keresetindítás az 1989. évi II. törvény (a továbbiakban: Etv.) 16. § (2) bekezdése alapján időszerű volt, a per lefolytatásának nem volt akadálya az, hogy harmadik személynek vagyoni követelése volt a már nem működő egyesülettel szemben. Az ügyészség csupán kezdeményezi a társadalmi szervezet megszűnésének megállapítása iránti pert, a megszűnés megállapítása és a megmaradt vagyonról való rendelkezés bírósági hatáskörbe tartozik.

Az első- és másodfokú ítélet

- [4] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperes részére 168.136 forintot és annak törvényes kamatait, valamint 918.531 forint után 2009. november 5. és 2012. június 28. közötti időszakra számított kamatokat. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Az elsőfokú bíróság jogi álláspontja szerint az alperes felelőssége amiatt áll fenn, hogy sem az alperes, sem a bíróság nem győződött meg az egyesület megszüntetése iránti perben arról, hogy a munkaügyi perben hozott permegszüntető végzés jogerőre emelkedett-e, illetve azzal szemben fellebbezést terjesztettek-e elő. Az alperes az adott helyzetben elvárható módon akkor járt volna el, hogy ha ezt a kérdést tisztázza. Miután ezt elmulasztotta és a bíróság figyelmét sem hívta fel ennek vizsgálatára, ezért a felperes meg nem térült követeléséért a Ptk. 349. és 339. §-a alapján felelősséggel

tartozik. A nem vagyoni kártérítés iránti követelést nem ítélte alaposnak, a felperes igényérvényesítési nehézségeit alapvetően a munkaügyi per elhúzódása okozta.

- [5] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel meg nem támadott részét nem érintette, fellebbezett rendelkezését megváltoztatta és a felperes keresetét teljesen elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 390.400 forint feljegyzett kereseti és 15.000 forint le nem rótt fellebbezési illetéket. A másodfokú bíróság a releváns tényállást úgy állapította meg, hogy a Fővárosi Munkaügyi Bíróság 18. sorszámú ítélete a felperesnek 1.086.667 forint, míg javára 1.802.233 forint megfizetésére kötelezte a . A felperes és végrehajtási kérelmet terjesztettek elő a Fővárosi Munkaügyi Bíróságon azonnali beszédési megbízás iránt 2009. december 8-án. Az egyesület törlését elrendelő végzés 2010. március 24-én emelkedett jogerőre. A Fővárosi Törvényszék 2012. március 26-án hozott kiegészítő ítéletet az egyesület számláján kezelt összeg felperes számlájára való átutalásáról, 2012. június 28-án kapott meg átutalás útján a felperes 918.531 forintot.
- [6] Az ítélet tábla ezt követően megállapította, hogy az alperes az Etv. 14. § (1) bekezdésében biztosított felhatalmazás alapján indította meg a társadalmi szervezetek feletti törvényességi felügyeleti jogkörében eljárva az egyesület megszűnésének megállapítása és a nyilvántartásból való törlése iránti pert. A Pp. 9. § (4) bekezdése szerint az ügyész a perben a fél jogait gyakorolja, a polgári peres eljárásban félként szereplő személy nem járhat el ügyészségi jogkörben hatóságként egy kívülálló harmadik személy, adott esetben a felperes vonatkozásában. Tehát nem az ügyészségi jogkörben okozott károkért való felelősség szabályai szerint, hanem a kártérítési felelősség általános szabályai szerint kellett a jogvitát elbírálni. A másodfokú bíróság érvelése szerint a perindítás, illetve a per során a fél részéről tanúsított perbeli cselekmény csak akkor minősülhet jogellenesnek, ha kimutatható olyan többlettényállás, amely alapján a perre, illetve a perbeli cselekményre kifejezetten harmadik személy jogainak vagy jogos érdekeinek csorbítása érdekében került volna sor. Ennek hiányában kívülálló személy felé nem minősíthető jogellenesnek. A felperes ilyen többlettényállási elemekre nem hivatkozott, a perben ilyen nem is merült fel. Az alperes az egyesülettel szembeni per megindítását megelőzően az egyesületi tagok képviselőit meghallgatta, az egyesület működésével és vagyonával kapcsolatos kérdéseket a meghallgatások alapján tisztázni igyekezett. Keresetlevelében az alperes az egyesületre vonatkozó tényeket előadta és nem hallgatta el a felperes által indított, folyamatban levő munkaügyi per tényét és állását sem. A per tárgyalásának felfüggesztésére vonatkozó döntés nem a peres fél kompetenciája, a

felfüggesztés elmaradása az alperesnek nem tudható be. A munkaügyi per ténye az egyesülettel szembeni per bírósága előtt ismert volt, így az egyesülettel szemben megindított pert és a perben tanúsított eljárási magatartást, eljárási cselekményeket a felperessel szembeni jogellenes magatartásnak nem lehetett értékelni, ezért a felperes keresetét jogellenesség hiányában el kellett utasítani. Emellett az okozati összefüggés is hiányzik az alperes perbeli magatartása és a felperes által állított vagyoni kár bekövetkezése között. A jogerős munkaügyi ítélettel megítélt összeg ugyanis addig érvényesíthető volt, amíg az egyesület törlésére nem került sor. Az egyesület megszűnésének megállapítása iránti keresetnek helyt adó ítélet megszületése és jogerőre emelkedése önmagában nem tekinthető olyan körülménynek, ami a felperest akadályozta volna a megítélt összeg végrehajtásában. Tehát a követelés végrehajtás útján történő érvényesítését az egyesület nyilvántartásból való törlése zárta ki. A törlést elrendelő végzés 2010. március 24-én emelkedett jogerőre. Ezt megelőzően a 2009. november 5. napján jogerőre emelkedett munkaügyi ítélet végrehajtásának nem volt akadálya. A végrehajtás iránt a munkaügyi per mindkét felperese 2009 decemberében terjesztett elő kérelmet, a rendelkezésre álló adatok alapján azonban nem állapítható meg, hogy az miért nem vezetett eredményre 2010. március 24. napjáig. Utalt arra is, hogy a felperes előadása szerint 2.000.000 forintnak megfelelő egyesületi vagyon állt rendelkezésre 2009 decemberében, azt azonban a felperes és .. között arányosan felosztva a felperes javára az összeg 40 %-a, azaz 800.000 forint térülhetett volna meg, amelyhez képest a kiegészítő ítélet folytán magasabb összeghez jutott. Így az egyesület megszűnésének megállapítása iránt indított perrel összefüggésben nem merült fel kára.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [7] A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Előadta, hogy az alperes érdemi ellenkérelme változatlan volt, amit a Fővárosi Ítéltáblához benyújtott, olyan új tény, körülményt nem hozott fel, amit a törvényszék, mint elsőfokú bíróság jogerős ítéletével nem bírált el. A másodfokú bíróságot köti a keresethez való kötöttség elvének érvényesülése, azt nem változtathatja meg. Az ítéltábla utólagosan felperesként perbe vonta .., akinek személye és a vele kapcsolatba hozott eljárási cselekmények a felperesi keresetnek és az elsőfokú eljárásnak nem volt része. A munkaügyi bíróság és a végrehajtási lap jogerős döntéseit a Fővárosi Ítéltábla ítélete során annak tényállásait megváltoztatta, ami már ítélt dolognak tekinthető, ez szintén jogszabálysértő.
- [8] Egyértelműen megállapítható a felperes szerint a jogellenesség és ennek következtében a kár okozása és a kettő közötti okozati összefüggés. Az alperes jogellenes magatartása abban a mulasztásban

nyilvánult meg, hogy a munkaügyi per sorsa miként alakult, tehát nem úgy járt el, ahogy az adott helyzetben elvárható lett volna.

- [9] Alaptalannak tartotta a végrehajtási lappal kapcsolatban tett jogerős ítéleti megállapításokat, a felperes a munkaügyi per jogerős befejezését követően a végrehajtási lapot időben terjesztette elő, a munkaügyi bíróság a végrehajtási lapról addig nem hozott határozatot, amíg a Fővárosi Bíróság az egyesületet nem törölte a nyilvántartásból, tehát érdemi intézkedést indokolatlanul nem tettek. Az alperes hivatali kötelezettségének nem tett eleget, mert a felperessel nem közölte a törlés tényét, arról csak később szerzett tudomást. A benyújtott fellebbezést a bíróság a jogerőre emelkedésig válasz nélkül hagyta.
- [10] Az összegre és annak felosztására vonatkozóan előadta, hogy a kártalanítás (a kiegészítő ítélet alapján megfizetett összeg) nem zárja ki a közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítését. Több eseti döntésben foglalt állást akként a Legfelsőbb Bíróság, hogy nincs kizáró ok és a két összeget a megfizetett és a kártérítést egymástól el kellett függetleníteni, mert eltérő a jogalapjuk. A jogerős ítélet a felperes szerint a Ptk. 349. § (1) és (3) bekezdésébe, a 339. § (1) bekezdésébe, a Magyar Köztársaság ügyészségéről szóló 1972. évi V. törvény 13. § (2) bekezdés f) pontjába és a Pp. 215. §-ába ütközik.
- [11] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte. Előadta, hogy az ítélőtábla nem sértette meg a keresethez kötöttség elvét, a felek által hivatkozott bírósági ítéletek rendelkezéseit vette alapul a megállapított releváns tényállásnál. Nem vont perbe újabb felperest az ítélőtábla, csupán értékelte a munkaügyi perben hozott ítélet tartalmát, amelynek ..is a felperese volt. Az alperes fellebbezése azon alapult, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást iratellenesen állapította meg és abból téves jogi következtetést vont le.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [12] A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint megalapozatlan.
- [13] A felperes felülvizsgálati kérelmében eljárási szabálysértésként a Pp.215.§-ának megsértését állította. A Pp.275.§ (3) és (4) bekezdéséből következően az eljárási szabálysértés abban az esetben vezet a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére, ha az az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással bírt. Az ítélőtábla ilyen eljárási szabálysértést nem követett el az ügyben.
- [14] A Pp.215.§-a értelmében a döntés nem terjedhet túl a kereseti kérelmen, illetőleg az ellenkérelmen; ez a szabály a főkövetelés járulékaire (kamat, költség stb.) is kiterjed.
- [15] A felperes tévesen hivatkozott arra felülvizsgálati kérelmében, hogy az ítélőtábla túlterjeszkedett a kereseti kérelmen, amikor ..

utóbb „perbevonta”. A perbevonás a perbeli ellenérdekű fél cselekménye, nem az eljáró bíróságé. Ilyen eljárási cselekményre nem került sor a másodfokú eljárásban. Az ítéletábra csupán a jogvita elbírálásához szükséges releváns tényállás megállapítása során rögzítette a munkaügyi per .. és a jelen per felperesét érintő eseményeit.

Az is megállapítható, hogy az alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet alperest marasztaló rendelkezésének megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását kérte. Jogi álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást iratellenesen állapította meg, és abból levont téves jogi következtetéssel megalapozatlanul marasztalta az alperest.

A Pp.253.§ (3) bekezdése alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét csak a fellebbezési (csatlakozó fellebbezési) kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között (247. §) változtathatja meg, e korlátok között azonban a perben érvényesített jog, illetőleg az azzal szemben felhozott védekezés alapjául szolgáló olyan kérdésekben is határozhat, amelyekben az elsőfokú bíróság nem tárgyalta, illetőleg nem határozott. A másodfokú bíróság a fellebbezési (csatlakozó fellebbezési) kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátaira tekintet nélkül határoz a le nem rótt illeték, valamint az állam által előlegezett és meg nem térült költség megfizetéséről. E rendelkezés fogalmazza meg a túlterjeszkedés tilalmát a másodfokú eljárásban, ami azt jelenti, hogy a másodfokú bíróság csak a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között vizsgálhatja felül az elsőfokú határozatot, tehát a másodfokú bíróság döntésének kereteit a fellebbezési kérelem és ellenkérelem tartalma jelöli ki, ezért ennek megítélésénél a fellebbezés indokolásának releváns jelentősége van.

A másodfokú bíróság reformatórius jogkörében jár el érdemi döntésének meghozatalakor. Ez azt jelenti, hogy a másodfokú bíróság teljes egészében felülbíráhatja az elsőfokú ítéletben rögzített tényállást, ahhoz nincs kötve, az elsőfokú bíróság által megállapítottaktól függetlenül, önállóan felülmérlegelheti a bizonyítás eredményét és új tényállást állapíthat meg. Amint azt a Legfelsőbb Bíróság EBH 2006.1526. számú elvi döntésében rögzítette: a másodfokú bíróság önállóan felülmérlegelheti a bizonyítás eredményét, új tényállást állapíthat meg. Miután az ítéletábra a fentieknek megfelelően járt el, eljárási szabálysértés nem róható a terhére.

[16] Az ügy érdemi elbírálása körében a Kúria a következőket állapította meg.

A Pp.9.§ (4) bekezdése szerint abban a perben, amelynek megindítására külön törvény jogosítja fel az ügyészt, vagy amelyet ellene lehet indítani, az ügyész a fél jogait gyakorolja.

A Kúria 2/2012. Közigazgatási-munkaügyi-polgári jogegységi határozata hangsúlyozta, hogy az ügyész a fél jogainak gyakorlására

törvény által feljogosított absztrakt közjogi jogalany. Azokban a polgári peres vagy nemperes eljárásokban, amelyeket külön törvény alapján indít vagy amelyeket ellene indítanak, felperesként, illetve alperesként vesz részt az eljárás valamennyi szakaszában. Így adott esetben nem hatóságként járt el a bírósági eljárásban. Ebből következően az ítéletábla helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a fél jogait gyakorló ügyésznek nem volt ráhatása a per tárgyalásának felfüggesztésére, ezért a Ptk. 349.§ (1) és (3) bekezdésének alkalmazása nem jöhet szóba, az alperes felelőssége a Ptk.339.§ (1) bekezdése szerint vizsgálható.

- [17] Tény, hogy az ügyész az eljárásban tájékoztatta a bíróságot a munkaügyi per folyamatban létéről. Az ügyészségről szóló 1972. évi V. törvény (Üt.)13.§ (2) bekezdés f) pontja szerint az ügyész a törvényesség biztosítása érdekében az ügyészi törvényességi felügyelet során a szervek vezetőitől iratok és adatok rendelkezésre bocsátását, illetőleg megküldését, továbbá felvilágosítás adását kérheti. Ez a rendelkezés az Üt. Ügyészi törvényességi felügyelet című V. fejezetében az ügyész jogai az ügyészi törvényességi felügyelet körében alcím alatt található. Ennek megfelelően nem vonatkozik az ügyésznek a perben a fent részletezettek szerint betöltött szerepére és feladataira. Így ezt a jogszabályt sem sérti a jogerős ítélet. Mindezek alapján a Kúria nem ítélte megállapíthatónak a Ptk. 339.§ (1) bekezdésének megsértését sem. A fentiekből kitűnően az ügyész nem tanúsított jogellenes magatartást. Mivel annak hiányában az alperes kártérítés megfizetésére nem kötelezhető, a további törvényi feltétel, az okozati összefüggés és a kár bekövetkezésének vizsgálata szükségtelen volt, a jogvita elbírálása szempontjából nem bírt relevanciával.

- [18] A fentiekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

- [19] Ptk.349.§ (1), (3) bekezdés, 339.§ (1) bekezdés, 1972. évi V. törvény 13.§ (2) bekezdés f) pont, Pp.9., 215.§

Záró rész

- [20] Az alperes részéről a felülvizsgálati eljárásban költség nem merült fel, így arról rendelkezni nem kellett.
- [21] A Kúria a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján kötelezte a felperest a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére.
- [22] A Kúria a felperes felülvizsgálati kérelmét a Pp. 274. § (1) bekezdésének megfelelően a felperes kérelmére tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2017. március 22.

Dr. Baka András s.k. a tanács elnöke, Böszörményiné dr. Kovács
Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Pataki Árpád s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

AM

tisztviselő